

odgnan v internacijo v Italijo. Po kapitulaciji Italije je pobegnul v Švico, kjer je skupaj z vojnimi ujetniki sestavil izjavo o podpori narodnoosvobodilnemu gibanju v domovini. Odšel je v Francijo, kjer je sodeloval v skupini Slovencev, ki so pomagali pri propagandnem in organizacijskem delu za pomoč partizanom.

Po koncu druge svetovne vojne se je vrnil v domovino in postal kriminalistični referent milice v Ljubljani. Med drugim je tudi poučeval kriminalno psihologijo, napisal je obširen učni pripomoček, ki se na žalost ni ohranil, ohranjen je le širši opomnik za njegovo poučevanje. Kasneje je prostovoljno izstopil iz te službe in si novo zaposlitev poiskal v bolnišnici, kjer je bil ustvarjalen vse do upokojitve.

Dragoceno delo Leopolda Rijavca za ljubljanske bolnišnice in njegova izjemna osebnost se bosta neminovno ohranila v spominu številnih »ljudi v belem«, ki smo ga srečevali, njegovo književno delo pa ga je vtaklo v nesmrten spomin vseh, zavzetih za ohranjanje zgodovine zdravstvene kulture in hkrati slovenskega naroda.

IN MEMORIAM

MAG. JOŽETU ŠAMUJU, DR. MED., SPEC. MED. DELA, PROMETA IN ŠPORTA

(5. 3. 1942–3. 7. 2004)

Tatjana Šilc

Kako varljivo je lahko lepo sončno jutro, ko čez dan nenadoma zastre sonce teman oblak; izvedeli smo za kruto resnico, da nam je smrt vzela sodelavca in prijatelja. V takšno sončno jutro se je 3.7.2004 zbudil naš kolega Jože Šamu in se nameni, da ga bo preživel z delom v svojem vinogradu, kjer je vedno pozabil na utrujenost in vsakodnevne težave. Pa mu ni bilo dano, da bi delo dokončal; smrt ga je zatekla med brajdami. Odpovedalo mu je srce, ki pa je takrat prav gotovo, poleg bolečine, začutilo tudi prelest sonca, zelenih obronkov goric in vonja prihajajočega poletja.

Jože Šamu se je rodil 5. 3. 1942 v Lendavi, v delavski družini s petimi otroki. Starši so bili madžarske narodnosti in družina je živela na dvojezičnem področju. Osnovno šolo in takratno nižjo gimnazijo je obiskoval v Lendavi, kjer se je uporabljal izključno madžarski učni jezik. Ko se je odločil za gimnazijo v Murski Soboti, se je moral vzporedno z učno snovjo učiti še

slovenščine. Morda so ga tudi zato v mladih letih zanimale fizika, matematika in kemija, vendar se je na koncu le odločil za študij medicine. Na Medicinski fakulteti – oddelek za splošno medicino v Ljubljani je diplomiral leta 1968. Ob koncu študija mu je umrl oče, sam pa si je že ustvaril družino.

Po diplomi in odsluženju vojaškega roka se je vrnil v domači kraj, kjer je začel delati kot splošni zdravnik v Pomurskem ZD, Enota Lendava, kjer je bil kmalu izvoljen za vodjo enote. Po razdružitvi enot je postal leta 1973 direktor ZD Lendava. To obdobje je v organizacijskem smislu posvetil izgradnji novega zdravstvenega doma, hkrati pa je nadaljeval s podiplomskim študijem in specializacijo iz medicina dela, prometa in športa, ki jo je zaključil leta 1978.

Leto kasneje se je redno zaposlil v KC Ljubljana na Inštitutu za medicino dela, prometa in športa, prevzel je nalogo vodje Dispanzerja za medicino dela KC. Sicer mlad specialist, vendar že z izkušnjami na organizacijskem področju in s poznavanjem problematike zdravja delavcev, se je začel ukvarjati z občutljivo populacijo zdravstvenih delavcev in uvajati dispanzerske metode dela. Veliko je bilo sestankov in prepričevanj, da so delavci KC sprejeli ambulanto za svojo in začutili potrebo po kompleksnem zdravstvenem varstvu.

Vendar so dr. Šamuja čakale še druge naloge, zato je bil leta 1982 imenovan za namestnika direktorja Inštituta. Osemdeseta leta so bila najbolj intenzivna v razvoju inštituta kot tudi področja medicine dela v Sloveniji. Inštitut se je kadrovske krepil, prihajali so novi in mladi zdravniki, ki jih je zanimala specializacija iz medicine dela, prometa in športa in so imeli voljo in elan za razvijanje te stroke. Takrat se je ustvarjala smela vizija razvoja medicine dela in samega inštituta. Pogosto se je slišal izrek »kadri, prostori, oprema«, kar se je smatralo za prvi pogoj dela na vseh nivojih. Ustvarjali smo normative, standarde, strokovno doktrino in jo združevali v osnutke pravilnikov in zakonov, ki pa niso vedno dosegli zakonodajnih teles oz. njihovega odobranja na ministrstvih.

Za to obdobje je bila značilna živahna inštitutska dejavnost, ustvarjalna je bila Sekcija za medicino dela in kasneje Razširjeni kolegij, Šamu je sodeloval na vseh nivojih, pogosto je komisije tudi vodil. Inštitut je bil uspešen tudi na pedagoškem področju, saj smo takrat dobili tudi največ novih specialistov. 1.1.1986 je bil imenovan za asistenta za predmet medicina dela na Medicinski fakulteti na Katedri za higieno, socialno medicino in medicino dela. Sam je zagovarjal magistrsko nalogo leta 1989 na Sveučilištu v Zagrebu. Kot predavatelj in nosilec vaj se je vključil v celoten pedagoški proces, bodisi na diplomskem in podiplomskem študiju in postal mentor številnim študentom in specializantom pri izdelavi diplomskih in specialističnih nalog. Bil je tudi član izpitne komisije pri zagovoru diplomskih nalog iz medicine dela.

Njegov pomemben delež ostaja tudi v delu raziskovalca in sonosilca razvojno-raziskovalnih projektov, ki so bili v tistem obdobju precej odmevni. Za njim ostaja obsežna bibliografija znanstvenoraziskovalnih in strokovnih člankov, ki dajejo koristne strokovne ocene in usmeritve drugim strokovnjakom pri nadaljnjem delu. Poleg tega je bil tudi sodni izvedenec za področje medicine dela in opravljal je delo konzultanta.

Leta 1992 je postal direktor Inštituta za medicino dela, prometa in športa, prejel je tudi nagrado »Delo in zdravje«, ki jo podeljuje Sekcija za medicino dela Slovenskega zdravniškega društva.

Leta 1993 ga je Vlada RS imenovala za glavnega sanitarnega inšpektorja. Po reorganizaciji državne uprave 1. 1. 1995, ko so bili delavci občinskih in medobčinskih inšpekcijskih služb prevzeti na republiški nivo, je začel opravljati naloge glavnega zdravstvenega inšpektorja RS. To delo je opravljal vestno, natančno in s posluhom človeka, ki je imel za sabo bogate izkušnje na vseh področjih medicine dela, zakonodaje in prava. Ker se je zavedal pomembnosti izobraževanja, je v tem času omogočil tudi došolanje večjemu številu zdravstve-

nih inšpektorjev z višjo izobrazbo, da so pridobili visoko stopnjo.

Na lastno željo mu je na inšpektoratu delovno razmerje prenehalo 31. 8. 2001. Morda je čutil, da potrebuje za svoje delo in tudi zadovoljstvo, nov izziv, morda pa si je želel tudi že manj stresogeno delo. Zaposlil se je na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije kot zdravnik izvedenec in se takoj vključil v delo senatov IK II. stopnje. Izvedensko delo je že poznal kot zunanji izvedenec na IK I. stopnje v Murski Soboti. To delo ga je že od nekdaj zanimalo, saj je že snov za svojo magistrsko nalogo zajemal iz gradiva izvedenskih mnenj IK.

Vsa ta leta pa ni opustil pedagoškega dela. Do leta 1997 je bil nosilec predmeta medicina dela na Medicinski fakulteti. Predaval je tudi na podiplomskem študiju in bil občasno še član izpitne komisije pri specialističnih izpitihi. Leta 1995 je začel predavati tudi na Visoki šoli za zdravstvo v Ljubljani izrednim študentom – smer sanitarno inženirstvo – področje higijene dela. Leta 1998 je bil izvoljen v naziv višji predavatelj za področje higijene dela. Prav tako je bil višji predavatelj na Fakulteti za kemijo in kemijsko tehnologijo od leta 1999. Predaval je varstvo pri delu in požarno varnost – predmet Medicina in higijena dela. Med študenti je veljal za priljubljenega, vendar strogega predavatelja, saj je vedel, kako pomembno je široko znanje varnostnih inženirjev pri timskem delu varovanja zdravja delavcev.

V času svojega službovanja je dr. Šamu delal v različnih službah, na različnih delovnih mestih, vendar pa je vedno kot zdravnik deloval v prid zdravja delavcev. Od začetka v kurativni, nato preventivni, pa potem z razvojnimi in raziskovalnimi nalogami, inšpekcijskim nadzorom in nazadnje z ocenjevanjem preostale delovne zmožnosti v okviru invalidskih komisij, je vse svoje znanje, izkušnje in delovni zagon ter ne nazadnje pedagoško dejavnost, posvetil zdravju delavcev. Poznali smo ga delovni kolegi, varnostni inženirji v delovnih organizacijah in tudi javnost preko občil – svoje mnenje je vedno dosledno zagovarjal, ker ga je postavil pretehtano. Znal pa je tudi prisluhniti novim idejam in časovnemu razvoju. Vedno se je rad odzival na diskusijo, saj je bil več in razgledan tako v svoji stroki kot v poljudnih temah.

Ni pa bila skrivnost, da je imel Jože še dodatno zanimanje, ki je preraslo obseg navadnega hobija, to je vinogradništvo. Zadnjih 10 let se je tej dejavnosti posvečal z največjim veseljem, dodatnim izpopolnjevanjem in tudi trudom, ki mu ni bil nikoli odveč. Z ljubeznijo je govoril o svojih trtah in sezonskih delih, ki se jim je posvečal ob prostih konicah tedna. Ničesar ni prepuščal naključju, želel je, da so trte za svojo rodnost poplačane z dobro letino, zato je tudi pridelavi vina posvetil veliko pozornost. Občasno je poslal vzorce vina tudi na oceno, kar je imelo za posledico, da je prejel nekaj priznanj in medalj. Pa se s tem ni hvalil, le vesel je bil, da je lahko prijatelje počastil z zares dobro vinsko kapljico.

Dr. Jože Šamu je bil razgledan človek in zdravnik, po duši pa je še vedno ostal ljudski zdravnik, saj ni ločil delovnega mesta in delovnega časa. Vsakemu je pomagal, pogosto samo z nasvetom, kar pa včasih več zaleže kot recept s tabletami. Pravzaprav je bil vsa leta službovanja vezan na relacijo Lendava-Ljubljana, vendar je svojim rojakom še vedno pomenil zdravnik v pravem pomenu besede – pomagal je, ko so ga prosili.

Pri delu na IK II. stopnje smo preživeli skupaj zadnji 2 leti in pol. Med nas je prinesel sproščeno vzdušje, zato ga zelo pogrešamo. Bolečina pa je prav gotovo še večja pri njegovi družini, ki mu je vsa leta stala ob strani, da se je lahko ob koncu tedna vračal v njeno zavetje.

Sedaj je vse končano, nastopilo je žalovanje in mir. Tudi Jožetu želimo miren počitek na pokopališču pri Sveti Trojici v bližini trt, ki jih je cenil in ljubil in mu bodo zato šumele v večno pesem spomina.

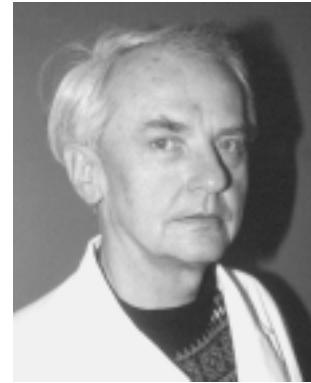
BOGOMIR CELCER, DR. MED.

1930–2004

Saša Rainer

Dne 20. 9. 2004 nas je za vedno zapustil dr. Bogomir Celcer, dolgoletni predstojnik Radiološkega oddelka Splošne bolnišnice Slovenj Gradec.

Dr. Celcer je eden tistih ljudi, ki za seboj pustijo neizbrisno sled. Njegovo življenje, delo in osebnost ostajajo zapisani v zavesti vseh, ki smo imeli to srečo, da smo ga poznali in ga tako ali drugače spremljali na njegovi življenjski poti. Nemo-goče je v nekaj odstavkih opisati življenje in osebnost človeka, čigar delo in energija sta potekala hkrati na tako številnih ravneh, na vseh intenzivno in ustvarjalno.

Rodil se je dne 27. 10. 1930 v Vršču staršem slovenskega rodu. Šolal se je v Adi (v Bački) in v Pančevu, kjer je med vojno hodil v nižjo gimnazijo. Po vojni se je družina preselila v Šentilj v Slovenskih goricah. Od tam je nadaljeval šolanje na I. gimnaziji v Mariboru in maturiral leta 1948. V tem obdobju je sodeloval v mladinskih delovnih akcijah pri regulaciji reke Pesnice, pri gradnji avtoceste Zagreb-Beograd in pri izgradnji študentskega naselja v Ljubljani.

Svojo poklicno pot je pričel leta 1955, ko je diplomiral na Medicinski fakulteti v Ljubljani. Po stažu in opravljenem vojaškem roku se je zaposlil kot vodja Obratne ambulante Železarne Ravne. Delal je tudi v šolski ambulanti ter nadziral delo diagnostičnega laboratorija in skrbel za uvajanje novih laboratorijskih preiskav. S svojo mladostno energijo in zagnanostjo je zmožal še občasno delo v zdravstvenih postajah Mežica in Prevalje in v športni ambulanti na Ravnah, po letu 1960 pa je bil tudi predstojnik higienske postaje Ravne.

Mlajšim kolegom zdravnikom, ki so v tem obdobju prihajali na Ravne, se je dr. Celcer s svojimi naprednimi, modernimi nazori in silno energijo zdel nekaj posebnega; nesebično jim je pomagal in jim posredoval svoje izkušnje. V obdobju, ko so se zdravniki odpravljali na hišne obiske večinoma še peš ali s kolesom, je dr. Celcer k svojim bolnikom brzel na motorju s svojo staro zdravniško torbo na prtljažniku. Tudi to je bilo za tiste čase nekaj posebnega.

Ves čas ga je vodila silna želja pomagati človeku, bolnik je bil zanj vedno na prvem mestu. Njegovi bolniki so pri njem našli mnogo več kot samo zdravnika, ki jim bo skušal ozdraviti bolezen. Mnogi izmed njegovih bolnikov iz tega obdobja so ga zato spremljali in iskali tudi kasneje, ko je bil že dolgo zaposlen v Splošni bolnišnici Slovenj Gradec. Za svojega zdravnika si ga je izbralo tudi mnogo zaposlenih v sami bolnišnici.

S specializacijo rentgenologije je pričel leta 1966 v Splošni bolnišnici Maribor. V letih 1968 in 1969 se je izpopolnjeval tudi v okrožni bolnišnici v Heidenheimu v Nemčiji, kjer se je